Svar på skriftligt spörsmål SSS 190/2026 rd

Svar på skriftligt spörsmål om krav på brandlarmsystem

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 190/2026 rd undertecknat av riksdagsledamot Johan Kvarnström /sd:

Kan regeringen vidta åtgärder för att skärpa kraven på brandsäkerhet i byggnader där många människor kan vistas samtidigt, och

ser regeringen en lagändring som nödvändig för att så skall ske eller finns det andra sätt att nå samma resultat?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Bestämmelser om att utrusta byggnader med en anordning eller utrustning som upptäcker en begynnande brand i ett så tidigt skede som möjligt finns både i lagstiftningen om byggande, som miljöministeriet ansvarar för, och i lagstiftningen om räddningsväsendet som berör säkerheten under användningen av en byggnad, som inrikesministeriet ansvarar för. Bestämmelser om att utrusta byggnader med ändamålsenlig utrustning som larmar om bränder, exempelvis brandlarmanläggningar, finns i miljöministeriets förordning om byggnaders brandsäkerhet (848/2017). I räddningslagen (379/2011) föreskrivs endast om obligatoriska brandvarnare i bostäder, inkvarteringslokaler och vårdinrättningar.

Förordningen (848/2017) tillämpas på uppförande av nya byggnader samt på utbyggnad av en byggnad eller utökning av det utrymme som räknas till en byggnads våningsyta, samt på reparation och ändring av byggnader, om byggnaden eller en del av den till följd av reparationen eller ändringen blir farligare med tanke på brandsäkerheten. Enligt förordningen ska bostäder, inkvarteringsutrymmen, vårdinrättningar, dagvårdsinrättningar, daghem och andra utrymmen för småbarnspedagogik samt skolor vara försedda med en ändamålsenlig anläggning som i ett tidigt skede ger larm om en begynnande brand. Beroende på antalet platser i lokalerna krävs antingen en brandvarnare som är ansluten till elnätet eller en brandlarmanläggning. För inkvarteringslokaler, vårdinrättningar, dygnet-runt-daghem och skolor krävs en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen om de har ett visst antal platser. I lokaler som används dagtid och där användarna känner till lokalerna är kraven lägre än i lokaler som även används nattetid. För andra lokaler, såsom idrottshallar, restauranger och butiker som räknas som samlings- och af-

färsutrymmen, finns inga motsvarande krav på brandteknisk utrustning. För att säkerställa utrymningssäkerheten i en byggnad kan byggnadstillsynsmyndigheten kräva en säkerhetsutredning och en objektspecifik beräkning av utrymningstid för objekt som är särskilt krävande för personsäkerheten. Utifrån dessa ska säkerheten i byggnaden säkerställas med hjälp av brandsäkerhetsutrustning. Beräkning av utrymningstid kan krävas även för andra objekt om deras storlek eller exceptionella förhållanden kan äventyra personsäkerheten. Sådana objekt kan till exempel vara stora köpcentrum och offentliga utrymmen samt underjordiska lokaler.

En brandlarmanläggning kan installeras i en lokal även på eget initiativ. Byggnadens ägare, innehavare och verksamhetsutövare är skyldiga att förbereda sig för olika farliga situationer. Skyldigheten till egen beredskap enligt räddningslagen gäller alla byggnader. Den egna beredskapen omfattar åtgärder som syftar till att förebygga olyckor och farliga situationer samt beredskap att agera i olyckssituationer. I byggnader och andra objekt där olycksriskerna är stora med tanke på person- och brandsäkerheten eller miljön ska byggnadens ägare, innehavare och verksamhetsutövare tillsammans utarbeta en särskild räddningsplan för åtgärder för egen beredskap. Närmare bestämmelser om vilka som är skyldiga att göra upp planer och om planens innehåll finns i statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011).

Som en del av den egna beredskapen och planeringsskyldigheten ska byggnadens ägare, innehavare och verksamhetsutövare bedöma hur den nödvändiga nivån av brand- och utrymningssäkerhet förverkligas i byggnaden i fråga. Vilka åtgärder som krävs kan variera beroende på byggnadens storlek, användningsändamål och användare. Om en byggnad exempelvis inte har en brandlarmanläggning måste man planera hur upptäckt och larm om en brand samt tryggandet av utrymning ska genomföras. Eller om byggnaden har en brandlarmanläggning kan man behöva komplettera anläggningens lokala larm med åtgärder av personalen eller exempelvis system för utrymningslarm eller säkerhetsutrop som styrs av brandlarmanläggningen. På basis av den bedömning och planering som ingår i den egna beredskapen skaffas även till exempel nödvändig primärsläckningsutrustning till byggnaden. Om förhållandena förändras måste bedömningen och räddningsplanen uppdateras.

Helsingfors 2.6.2026

Inrikesminister Mari Rantanen